

Referat wygłoszony w dniu 29 października 2025 roku

podczas XII Sympozjum Komisji Ergonomii PAU

Współczesne trendy w ergonomii. Aspekty praktyczne i teoretyczne

Prof. dr hab. inż. Tadeusz Juliszewski

Uniwersytet Rolniczy w Krakowie

Katedra Eksploatacji Maszyn, Ergonomii i Procesów Produkcyjnych

Tadeusz.Juliszewski@urk.edu.pl

Wirtualny profesor ergonomii

Niezwykłe szybki rozwój programów sztucznej inteligencji (AI) i jej praktycznych zastosowań jest widoczny w każdej dziedzinie ludzkiej działalności. Procesy myślowe człowieka takie jak analiza, dedukcja i indukcja są zastępowane procesami „myślenia maszynowego”. Dotyczy to także dydaktyki, w tym działalności uniwersytetów, tj. w kształceniu kadr i badaniach naukowych.

Ten niezwykle szybki rozwój ma charakter spontaniczny, chaotyczny i jak się wydaje - nieplanowany. Ujmując to zwięźle: nie zarządza się wykorzystaniem AI w uniwersyteckim kształceniu. Próby regulacji tego zagadnienia, tj. racjonalnego wykorzystania AI w uniwersyteckiej dydaktyce, są opisywane wewnętrznymi przepisami poszczególnych uczelni bardzo ogólne i praktycznie do dowolnej interpretacji przez adresatów tych zarządzeń (rektorskich), tj. studentów i pracowników.

Zalety i wady praktycznych zastosowań AI są przedmiotem dyskusji, które rzadko jednak kończą się przekonywującymi w pełni konkluzjami. Jednym z przedmiotów dyskusji jest możliwość zastępowania ludzkiej pracy myślowej,

tj. pozyskiwania danych, ich analizy i podejmowania decyzji poprzez algorytmy AI. Ryzyko wzrostu bezrobocia skutkiem tego zastępowania jest jednym ze wskazywanych, niepożądanych, konsekwencji użycia AI. To nie jest jednak jedyna, niepożądana, konsekwencja tego zastępstwa.

Czy jest możliwe utworzenie wirtualnego profesora, np. korzystając z Chat GPT ? Wirtualnego profesora, który (a) opracuje i przedstawi program danego przedmiotu studiów (np. ergonomii), (b) zrealizuje ten program dla słuchaczy (studentów) rozmieszczonych w Internecie i (c) sprawdzi nabytą wiedzę ? Wydaje się, że jest to w pełni możliwe. Świadomość tego możliwego zastępstwa – żywego człowieka poprzez bota – w uniwersyteckim kształceniu dopiero dojrzewa w środowisku pracowników uczelni.

Opracowanie przez Chat GPT przykładowego programu wykładów i niektórych ćwiczeń z zakresu ergonomii, wraz z testowym sprawdzeniem wiedzy użytkownika (studenta), było przedmiotem prezentacji.